

TEHNISKĀ SPECIFIKĀCIJA

„Rīgas kultūrvēsturisko teritoriju ārpus Rīgas vēsturiskā centra izpēte”

Dokumentā lietotie saīsinājumi un definīcijas:

RTP – Rīgas teritorijas plānojums

TIAN – Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi

RVC AZ – Rīgas vēsturiskais centrs un tā aizsardzības zona

MK – Ministru kabinets

RD – Rīgas dome

Stratēģija – Rīgas pilsētas ilgtspējīgas attīstības stratēģijas līdz 2030.gadam projekts

Apbūves parametri - skaitliskie rādītāji, kas raksturo apbūves izvietojumu un apjomu noteiktā teritorijā - kvartālā, zemes vienībā u.tml.;

Apbūves raksturs – apbūves mēroga, formas, arhitektūras un pielietoto būvniecības materiālu kopums

1. Tematiskā plānojuma nepieciešamības pamatojums

RD Pilsētas attīstības departaments ir uzsācis darbu pie jaunā Rīgas teritorijas plānojuma izstrādes. RTP konceptuālo daļu veido 11 tematiskie plānojumi, kas aplūko dažādus pilsētībūvnieciskos aspektus. Viens no tematiskajiem plānojumiem ir „Rīgas kultūrvēsturisko teritoriju tematiskais plānojums”, kura mērķis ir, apzinoties kultūrvēsturiskā mantojuma vērtību un ņemot vērā valsts un pašvaldības kultūras mantojuma aizsardzības politiku, kā arī kultūrvēsturisko teritoriju pētījumu rezultātus, radīt priekšnoteikumus kultūrvēsturiski nozīmīgā mantojuma saglabāšanai Rīgas daļā, kas atrodas ārpus RVC AZ.

Atbilstoši Eiropas padomes vispārējai konvencijai par kultūras mantojuma vērtību sabiedrībai, kultūras mantojums sastāv no uzkrātu resursu kopuma, kas saņemti mantojumā no pagātnes un kas, neatkarīgi no piederības, indivīdu un sabiedrības uztverē tiek uzskatīti par vērtību, pārliecību, zināšanu, tradīciju atspoguļotājiem un paudējiem. Tas ietver arī vidi, kas izveidojusies cilvēku un vietu mijiedarbībā, laikam ejot.

Saskaņā ar likumu „Par pašvaldībām” Rīga kā Latvijas galvaspilsēta papildus citām pašvaldības autonomajām funkcijām pastāvīgi piedalās Valsts un starptautiskas nozīmes vēstures objektu, nacionālās nozīmes kultūrvēsturisko objektu, kā arī kultūras infrastruktūras uzturēšanā un attīstīšanā, atbildību šī pienākuma izpildē dalot ar valsti.

Pašlaik izstrādes stadijā ir Stratēģija, kurā iekļauti nosacījumi kultūrvēsturiskā mantojuma saglabāšanai. Atbilstoši plānošanas dokumentu hierarhijai RTP uzdevums būs

detalizēt Stratēģijā iestrādātos risinājumus un noteikt papildus prasības, kas nodrošina šo risinājumu īstenošanu praksē.

Šobrīd apzinātās Rīgas kultūrvēsturiskās vērtības veido RVC AZ, 4 valsts nozīmes pilsētībūvnieciskie pieminekļi, 15 pašvaldības noteiktas apbūves aizsardzības zonas, virkne arheoloģijas pieminekļu, kā arī vairāki simti valsts un pašvaldības nozīmes arhitektūras pieminekļi, daļa no kuriem atrodas ārpus apbūves aizsardzības zonām.

Apbūves aizsardzības zonas un pilsētībūvnieciskie pieminekļi ir teritorijas, kuras īpašas ar tajās koncentrēto arhitektūras pieminekļu skaitu un kvalitāti, kā arī plānojuma struktūru un vēsturisko nozīmību. Lai nodrošinātu līdzsvaru starp šo teritoriju attīstību un to kultūrvēsturisko vērtību, vides mēroga un apbūves autentiskuma saglabāšanu, jaunā RTP TIAN nepieciešams papildināt apbūves noteikumus kultūrvēsturiskās teritorijās, nosakot tos detalizētāk kā pārējā Rīgas teritorijā. Lai iekļautu līdzšinējo pētījumu rezultātus jaunajā RTP, nepieciešama to sintēze pēc vienotiem principiem un tiem atbilstoša kartogrāfiskā materiāla izstrāde. Līdz šim izstrādāti vairāki pētījumi, kuros veikta aizsargājamo teritoriju analīze un tajās ietilpstošo ēku inventarizācija. Lai arī pētījumi izstrādāti pēc līdzīgas metodikas, tomēr to rezultāti nav tiešā veidā integrējami RTP atšķirīgās detalizācijas pakāpes dēļ.

Nemot vērā augstākminētos faktoros, pētījums „Rīgas kultūrvēsturisko teritoriju ārpus Rīgas vēsturiskā centra izpēte” nepieciešams, lai nodrošinātu atsevišķu pētījumu rezultātu integrāciju Rīgas teritorijas plānojuma apbūves noteikumos un grafiskajā daļā.

2. Pētījuma izstrādes mērķis

Izvērtējot līdzšinējo pētījumu rezultātus, izstrādāt detalizētus apbūves nosacījumus četriem valsts nozīmes pilsētībūvnieciskajiem pieminekļiem un 15 apbūves aizsardzības zonām, lai šajās teritorijās nodrošinātu līdzsvaru starp teritorijas attīstību un kultūrvēsturiskā mantojuma saglabāšanu.

3. Pētījuma uzdevumi

3.1. Pētījuma mērķa sasniegšanai tiek noteikti šādi uzdevumi:

3.1.1. Šī pētījuma ietvaros jāapskata šādas teritorijas:

- 3.1.1.1. Pārdaugavas apbūves fragments (Valsts nozīmes pilsētībūvniecības piemineklis Nr.7443);
- 3.1.1.2. Mežaparks (Valsts nozīmes pilsētībūvniecības piemineklis Nr.7444);
- 3.1.1.3. Kalnciema ielas koka apbūve (Valsts pilsētībūvniecības piemineklis Nr.8583)

- 3.1.1.4. Āgenskalns;
 - 3.1.1.5. Bolderāja;
 - 3.1.1.6. Dzegužkalns – Nordeķi;
 - 3.1.1.7. Maskavas priekšpilsēta;
 - 3.1.1.8. Sarkandaugava (I, II un III);
 - 3.1.1.9. Teika;
 - 3.1.1.10. Torņakalns;
 - 3.1.1.11. Vecāķi;
 - 3.1.1.12. Vecmīlgrāvis (Emmas iela);
 - 3.1.1.13. Čiekurkalns;
 - 3.1.1.14. Pleskodāle (I un II);
 - 3.1.1.15. Jaunmīlgrāvis (Ezera iela);
 - 3.1.1.16. Vecdaugava (Airu iela);
 - 3.1.1.17. VEF rūpnieciskā apbūve;
 - 3.1.1.18. Ziemeļblāzmas kultūrvēsturiskais komplekss.
- 3.1.2. Analizēt pilsēt būvniecības pieminekli Nr.8583 „Kalnciema ielas koka apbūve” un apbūves aizsardzības zonu „Ziemeļblāzmas vēsturiskais komplekss” atbilstoši SIA „Arhitektoniskās izpētes grupa” 2008.gadā veiktās izpētes „Rīgas apbūves aizsardzības un pilsēt būvniecības pieminekļu teritoriju izpēte” metodikai:
- 3.1.2.1. Analizēt ēkas, kas vecākas par 1960. gadu, veicot ēku vizuālo fotofiksāciju un inventarizāciju (pilsēt būvniecības pieminekļa Nr.8583 „Kalnciema ielas koka apbūve” gadījumā analīzi var balstīt uz pētījuma „Rīgas apbūves aizsardzības un pilsēt būvniecības pieminekļu teritoriju izpēte” rezultātiem), un noteikt:
 - 3.1.2.1.1. Ēkas vecumu;
 - 3.1.2.1.2. Stāvu skaitu;
 - 3.1.2.1.3. Galveno ārsienās izmantoto būvmateriālu;
 - 3.1.2.1.4. Ēkas situāciju un izmantošanu;
 - 3.1.2.1.5. Arhitektonisko vērtību;

- 3.1.2.1.6. Kultūrvēsturisko vērtību;
- 3.1.2.1.7. Vides novērtējumu;
- 3.1.2.1.8. Autentiskuma pakāpi;
- 3.1.2.1.9. Tehnisko novērtējumu;
- 3.1.2.1.10. Saglabāšanas vērtību;
- 3.1.2.1.11. Tehnisko stāvokli;
- 3.1.2.2. Noteikt un attēlot vēsturisko zemesgabalu blīvumu un intensitāti;
- 3.1.2.3. Noteikt un attēlot vēsturisko zemesgabalu platības un dalījumu;
- 3.1.2.4. Analizējot vēsturiskos kartogrāfiskos materiālus, noteikt un attēlot vēsturiskās apbūves raksturu;
- 3.1.2.5. Balstoties uz veikto analīzi, precizēt aizsardzības zonas robežas;
- 3.1.3. Izstrādāt metodiku 3.1.3. uzdevuma izpildei, saskaņojot to ar RD Pilsētas attīstības departamentu. Izvēlētai metodikai jānodrošina tādu rezultātu sasniegšana, kas būtu iekļaujami jaunā RTP kā prasības TIAN apbūves aizsardzības teritorijām;
- 3.1.4. Balstoties uz SIA „Arhitektoniskās izpētes grupa” 2008.gadā veikto pētījumu un šī pētījuma 1.uzdevuma ietvaros iegūto informāciju, visām apbūves aizsardzības zonām un pilsētībūvniecisko pieminekļu teritorijām izstrādāt kartogrāfisko materiālu, kas iekļaujams RTP:
 - 3.1.4.1. Noteikt un kartogrāfiski attēlot vēlamo apbūves blīvumu.
 - 3.1.4.2. Noteikt un kartogrāfiski attēlot vēlamo stāvu skaitu, ja nepieciešams, precizējot augstumu metros.
 - 3.1.4.3. Noteikt un kartogrāfiski attēlot attīstāmo apbūves raksturu:
 - 3.1.4.3.1. Noteikt galvenos apbūves raksturu veidojošos parametrus un balstoties uz tiem izstrādāt apbūves raksturu klasifikāciju;
 - 3.1.4.3.2. Noteikt un kartogrāfiski attēlot apbūves raksturu atbilstoši klasifikācijai;
 - 3.1.4.3.3. Noteikt un kartogrāfiski attēlot autentiskas apbūves frontes;
 - 3.1.4.3.4. Klasificēt būvlaides. Noteikt un attēlot būvlaides atbilstoši klasifikācijai;

- 3.1.4.4. Visus kartogrāfiskos materiālus izstrādāt, parametrus nosakot pa kvartāliem, vai atsevišķos gadījumos – pa zemesgabala robežām. Dalījuma detalizāciju saskaņot ar RD Pilsētas attīstības departamentu;
- 3.1.5. Izstrādāt TIAN pilsētbūvnieciskajiem pieminekļiem un apbūves aizsardzības zonām:
 - 3.1.5.1. Atbilstoši sagatavotajiem kartogrāfiskajiem materiāliem, izstrādāt papildus prasības vides un apbūves veidošanai kultūrvēsturiskajās teritorijās;
 - 3.1.5.2. Veikt iepriekš izstrādātajos pētījumos¹ noteikto prasību un šī pētījuma gaitā izstrādāto prasību apkopošanu, savstarpējo sintēzi un sistematizāciju, un integrēt tās RTP TIAN² noteiktajās prasībās kultūrvēsturiskām teritorijām;

3. Rezultāti

- 4.1. Pētījuma izstrādes rezultātā, atbilstoši 3.punktā noteiktajos darba uzdevumos definētajām prasībām, tiek izstrādāti materiāli, kas satur šādu informāciju:
 - 4.1.1. Kartogrāfiski attēlotas pilsētbūvniecības pieminekļu un apbūves aizsardzības zonu teritorijas (atbilstoši TmP mērogam);
 - 4.1.2. Noteikts un kartogrāfiski attēlots vēlamais apbūves blīvums un stāvu skaits apbūves aizsardzības zonās un pilsētbūvnieciskajos pieminekļos;
 - 4.1.3. Izstrādāta apbūves rakstura klasifikācija, noteikts un kartogrāfiski attēlots apbūves raksturs apbūves aizsardzības zonās un pilsētbūvniecības pieminekļos;
 - 4.1.4. Sniegti priekšlikumi RTP TIAN;

5. Izstrādes posmi un termiņi

- 5.1. Darbs izstrādājams pa šādiem posmiem:
 - 5.1.1. I Posms (*1.-4.nedēļa*) – 3.1.2. un 3.1.3. uzdevumu izpilde;
 - 5.1.2. Atskaite par I posma rezultātiem (*5.nedēļa*), saņemot RD Pilsētas attīstības departamenta pozitīvu atzinumu;

¹ 1. Rīgas apbūves aizsardzības un pilsētbūvniecības pieminekļu teritoriju izpēte. SIA „Arhitektoniskās izpētes grupa”, 2007.gads.

2. Aizsargājamās apbūves teritorijas „Maskavas priekšpilsēta” koka apbūves mantojuma izvērtējums no pilsētvides plānojuma un telpiskās struktūras aspekta. Projektēšanas birojs „Arhis”, 2012.gads.

3. Aizsargājamās apbūves teritorijas „Āgenskalns” koka apbūves mantojuma izvērtējums no pilsētvides plānojuma un telpiskās struktūras aspekta. A/S „Palast Architects”.

4. VEF rūpnieciskās apbūves aizsardzības teritorija. SIA „Arhitektūras un dizaina firma A Plus”, 2008.gads.

² Grozījumi Rīgas domes 20.12.2005. saistošajos noteikumos Nr.34 "Rīgas teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi".

5.1.3. II Posms (6.-8. *nedēļa*) – pētījuma izstrāde, sniedzot vismaz vienu starpziņojumus TmP „Kultūrvēsturisko teritoriju ārpus Rīgas vēsturiskā centra un tā aizsardzības zonas” izstrādes darba grupai;

5.1.4. Gala ziņojums par II Posma rezultātiem un pētījuma materiālu iesniegšana (09. *nedēļa*), saņemot RD Pilsētas attīstības departamenta pozitīvu atzinumu;

6. Darba noformējums un formāts

6.1. Izpētes darba rezultāti noformējami rakstiski un grafiski latviešu valodā, sniedzot atsauces uz izmantotajiem informācijas avotiem;

6.2. Grafiskie materiāli sagatavojami:

6.2.1. ESRI ArcGIS ģeotelpisko vektordatu (SHP) datņu formātā vai Autodesk datorizētās projektēšanas (DWG) datņu formātā un projektu (noformētu karšu) formātā;

6.2.3. digitāli saspiesta un kodēta attēla (JPEG, TIFF un PNG) datņu formātā un portatīvā dokumenta (PDF) datņu formātā;

6.2.4. papīra izdruku formātā 2 (divos) eksemplāros, M 1:30 000;

6.3. Darba rezultāti iesniedzami RD Pilsētas attīstības departamentam 2 eksemplāros, ieskaitot oriģinālu, papīra izdrukas formātā un elektroniskā formātā CD matricā;

7. Izmantojamie materiāli

7.1. Topogrāfiskā pamatne M 1:2000 vektordatu (SHP) datņu formātā;

Pētījumi un rezolūcijas

7.2. Aizsargājamās apbūves teritorijas „Maskavas priekšpilsēta” koka apbūves mantojuma izvērtējums no pilsētvides plānojuma un telpiskās struktūras aspekta. Projektēšanas birojs „Arhis”, 2012.gads (*materiāli pieejami RD Pilsētas attīstības departamentā*);

7.3. Aizsargājamās apbūves teritorijas „Āgenskalns” koka apbūves mantojuma izvērtējums no pilsētvides plānojuma un telpiskās struktūras aspekta. A/S „Palast Architects”, 2012.gads (*materiāli pieejami RD Pilsētas attīstības departamentā*);

7.4. Diskusijas „Velotransporta iespējas kultūrvēsturiskā vidē” rezolūcija, VKPAI, Latvijas Riteņbraucēju apvienība, RD Satiksmes departaments, u.c. 2012.gads. (*materiāli pieejami interneta vietnē <http://www.mantojums.lv/?cat=771&lang=lv>*);

7.5. Diskusijas „Kultūras mantojums un pieejamība” rezolūcija. VKPAI, 2012.gads. (*materiāli pieejami interneta vietnē <http://www.mantojums.lv/?cat=771&lang=lv>*);

- 7.6. Pilsētvides attīstību raksturojošo pakalpojumu kvalitātes un pieejamības novērtēšanas metodoloģija Rīgas apkaimju līmenī. SIA „Datorkarte”, 2011.gads (*materiāli pieejami interneta vietnē www.sus.lv*);
- 7.7. Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcijas Kultūras mantojuma zinātniskās padomes Rekomendācijas Nr. 2011-3 Vēsturisko ēku energoefektivitātes uzlabošanai. VKPAI, 2011.gads. (*materiāli pieejami interneta vietnē <http://www.mantojums.lv/?cat=880&lang=lv>*);
- 7.8. Rīgas pilsētas degradēto objektu un teritoriju revitalizācijas programma. RD Pilsētas attīstības departaments, 2009.gads (*materiāli pieejami interneta vietnē www.sus.lv*);
- 7.9. Semināra „Tramvaju satiksmes attīstība pilsētu vēsturiskajos centros” rezolūcija. VKPAI, 2009.gads. (*materiāli pieejami interneta vietnē <http://www.mantojums.lv/?cat=771&lang=lv>*);
- 7.10. VEF rūpnieciskās apbūves aizsardzības teritorija. SIA „Arhitektūras un dizaina firma A Plus”, 2008.gads. (*materiāli pieejami RD Pilsētas attīstības departamentā*);
- 7.11. Rīgas apbūves aizsardzības un pilsēt būvniecības pieminekļu teritoriju izpēte. SIA „Arhitektoniskās izpētes grupa”, 2007.gads. (*materiāli pieejami RD Pilsētas attīstības departamentā*);

Tiesību akti:

- 7.12. Likums „Par pašvaldībām”;
- 7.13. Attīstības plānošanas sistēmas likums;
- 7.14. Teritorijas attīstības plānošanas likums;
- 7.15. Sabiedrības vajadzībām nepieciešamā nekustamā īpašuma atsavināšanas likums;
- 7.16. Aizsargjoslu likums;
- 7.17. Likums „Par kultūras pieminekļu aizsardzību”;
- 7.18. Būvniecības likums;
- 7.19. Rīgas vēsturiskā centra saglabāšanas un aizsardzības likums;
- 7.20. MK 16.10.2012. noteikumi Nr. 711 "Noteikumi par pašvaldību teritorijas attīstības plānošanas dokumentiem”;

- 7.21. MK 15.07.2003. noteikumi Nr. 392 "Kultūras pieminekļu aizsargjoslas (aizsardzības zonas) noteikšanas metodika";
- 7.22. MK 08.03.2004. noteikumi Nr. 127 "Rīgas vēsturiskā centra saglabāšanas un aizsardzības noteikumi";
- 7.23. MK 28.06.2011. noteikumi Nr. 499 „Noteikumi par Latvijas būvnormatīvu LBN 016-11 „Būvakustika””;
- 7.24. MK 03.02.2009. noteikumi Nr. 102 „Noteikumi par Latvijas būvnormatīvu LBN 211-08 „Daudzstāvu daudzdzīvokļu dzīvojamie nami””;
- 7.25. MK 14.08.2001. noteikumi Nr. 370 „Noteikumi par Latvijas būvnormatīvu LBN 202-01 „Būvprojekta saturs un noformēšana””;
- 7.26. MK 02.05.2000. noteikumi Nr. 168 „Noteikumi par Latvijas būvnormatīvu LBN 005-00 „Inženierizpētes noteikumi būvniecībā””;
- 7.27. MK 30.04.2013. noteikumi Nr.240 „Vispārīgie teritorijas plānošanas, izmantošanas un apbūves noteikumi”;
- 7.28. RD 20.12.2005 saistošie noteikumi Nr. 34 "Rīgas teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi";
- 7.29. RD 07.02.2006. saistošie noteikumi Nr. 38 "Rīgas vēsturiskā centra un tā aizsardzības zonas teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi";
- 7.30. RD 01.07.2003. noteikumi Nr. 48 "Īslaicīgas lietošanas būvju — tirdzniecības kiosku un paviljonu, sezonas terašu un nojumju izvietojuma un ekspluatācijas noteikumi";

Struktūrvienības vadītājs

spiedogs

(paraksts, datums)